

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eius Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt XII. Explicatio, quid sit aedificatam esse Ecclesiam super Petrum,
quod Antonius ignorat, & quomodo nos non super Petrum, sed super
Christum aedificamus, & de comparatione regni temporalis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

Explicatio, quid sit ædificatam esse Ecclesiam super Petrum, quod Antonius ignorat, & quomodo nos non super Petrum, sed super Christum ædificamus, & de comparatione regni temporalis cū regno spirituali. Et de loco Pauli, ne super alienum fundamentum ædificaret, quid vocet alienum fundamentum. Quomodo cum Paulus dixit, vos ædificatio Dei estis, exposuit quod Christus dixit de ædificanda Ecclesia super Petrum, quod Antonius cōcedit, & se nesciens redarguit. Quomodo redarguitur Antonius in eo, quod dicit falsum esse, positum esse à Christo Petrum fundamentum ministeriale Ecclesiæ, & quæ Antonius misceat, & turbet, non intelligens quæ loquitur. Responsio ad id, quod Antonius obiecit ad negandū successores Petri, nullam mentionem factam esse in loco Matthæi de successore, sed Petrum tantum nominatum esse in ædificatione Ecclesiæ. Et quid de tabulis, quas exhiberi postulat, responsum sit. Et de traditione Apostolica scripturarum interprete fideli. Item de successione ministrorum falsi nominis, quam Lutherani ponunt, quomodo conuincat, successionem pontificum concedendam esse.

Vid verò dices Paulo, cum sanctè gloria-
tur, se nihilo inferiorem sui se summis A-
postolis; ac ne Petro quidem? Quid? quod
testatur se plerisq; in locis ita prædicasse Eu-
angelium, vt super alienum fundamen-
tum nō ædificaretur. de fundamēto ministeriali, (quem
admodum dicere soletis) Apostolum loqui manifestū
est: qui fit ergo, vt obliuiscatur se super Petri ministeria-
le fundamentum ædificasse? rursus idem ait, Corinthi-
os esse dei ædificationem, (atq; ita exponit quod ait Chri-
stus, se Ecclesiam ædificaturum) & nihilominus affir-
mat se fundamentum illius Ecclesiæ iecisse, ex quibus ef-
ficatur, Petrum non possedici fundamentum ministeri-
ale Ecclesiæ vniuersæ. *Tu es vnus ex illis, quos Apostolus in
Epist. ad Tim. scripsit conuersos esse in vaniloquium, non intelli-*
gentes neq; quæ loquuntur; neq; de quib' affirmant. Dixi iterū & di-
cendum est, sepius, nō intelligere te, quid sit ædificatā esse Ecclesi-
am super Petrum, alioqui non obijceres ista, quæ Petri, & succes-
sorū ei' primatū non lædunt, neq; attingūt. Nos. n. Antoni, nō ædifi-
camus

Quomodo
Antonius
Sadeel non
intelligit
quid sit ædi-
ficatā esse
Ecclesiam
super Petrū.

Quid sit æ-
dificatā esse
Ecclesiam
super Petrū,
& quare sit
super eum
ædificata.

De ædifica-
tione regni
terreni, siue
temporalis,
& regni spi-
ritualis.

Quid inter
regnum spi-
rituale, &
temporale
interfit.

camus Ecclesiam super Petrum, nec Apostoli super Petrum Ec-
clesias ædificabant, sed super Christum nos & illi. Christus solus
est, qui super Petrum Ecclesiam ædificauit, ut se ædificaturum
promiserat, quod nihil aliud est, quàm fecisse, ut exordium vni-
tatis Ecclesiæ esset Petrus caput eius, & ipse cathedram teneret,
in qua nemo sederet, qui non esset hæres fidei eius nunquam defici-
entis in cathedra, & successore, qui esset norma, & regula, ac fir-
mamentum fidei orthodoxæ omnium fidelium, ut omnes, sicut A-
post. ait, id ipsum dicerent, & non essent schismata in eis, sed essent
perfecti eodē sensu, & eadē sententiā. Nō enim aliter poterat cōstitui
spirituale regnū Christi de semine David, in quod fuit translatū re-
gnū David terrenū, nisi esset monarchia cui vnus monarcha ab eodē
Christo præficeretur, qui est Petrus, & successor eius; nec aliter
poterat fieri, quod dominus dixit in Euangelio suo, erit vnum ouile,
& vnus pastor. Pastor enim est fundamentum, & firmamentū
ouilis. Quare vnus Ecclesiæ, quæ est vñ ouile ouium rationalium,
vñ fundamentum visibile & caput ac pastor, est sub fundamen-
to, & capite, ac principe pastorum Christo. Itaq; ut lex humana
regnum temporale super regem ædificauit, & ædificat; sic Lex Eu-
angelica diuina, regnum spirituale, quod est Ecclesia Dei, Christi
de semine David hæreditas, illi à Deo patre promissa, super eum,
qui ei præest, id est, super Petrum, & successorem eius ædifica-
uit. Hoc interest inter regnum temporale, & spirituale Ecclesiæ
Catholicæ, quod illud mutabile est, & fieri potest, & assolet, ut
in αὐτοκρατία, & ἀναρχία commutetur; id est, ut sublato rege
suis legibus viuant, sicut scriptum est de anarchia in extrema pa-
gina libri Iudicum, in diebus illis, inquit, non erat rex in Israel, sed
vnusquisq; quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat. Spirituale
verò regnum semper vsq; ad consummationē sæculi ædificatum e-
rit super Petrum, & successorem eius, qui ei præsit, & sit exor-
dium vnitatis fidei, et Ecclesiæ. Respondeamus igitur ad omnia,
quæ obiecisti. Quid verò dices Paulo, cū sanctè gloria-
tur, se nihilo inferiorem fuisse summis Apostolis, ac ne
Petro quidem. Commentum est hoc tuum, Antoni. Non enim
dicit

dicit in Epistola. 2. ad Cor. ca. XI. quod tu fingis, se nihil inferiore
 fuisse summis Apostolis, ac ne Petro quidem: hoc tu mendacium
 scripturæ sanctæ affingere voluisti, non metuens minas propositas
 ijs, qui scripturæ S. aliquid adiungunt, aut detrahunt. Ut igitur
 contra pseudoapostolos prædicationi suæ auctoritatem conciliaret,
 existimo, inquit, nihil me minus fecisse à magnis Apostolis; nam
 & si imperitus sermone, sed non scientia. de scientia igitur Euan-
 gelij reuelati sibi à Christo & de veritate prædicationis loquitur,
 in qua nihil ei contulerunt apostoli, sicut in Epist. ad Gal. scripsit.
 in hac autem non fuisse inferiorem, sed æqualem, non tollit Petri
 ἐξουσίαν, quā tu queris & nos ostendimus; nec ei repugnat, quod
 hic dicit, immo prorsus alienum est. Quod verò ait Apost. "
 in epist. ad Rom. sic prædicasse Euangelium, ubi non nominatus
 esset Christus, ne super alienum fundamentum ædificaret; alienū
 fundamentum vocat doctrinam Apostolorum, (id est, doctrinam
 Christi ab apostolis perceptam, & prædicatam) non autem, ut tu
 dicis, fundamentum ministeriale: fundamentum enim Ecclesiæ mi-
 nisteriale, fundamentum ministrans est, qui est Petrus caput Ec-
 clesiæ, super quē ædificata est, & ædificatur à Christo Ecclesia; do-
 ctrina autem Apostolorum non est fundamentum Ecclesiæ mini-
 steriale, de quo loquimur: doctrina enim Apostolorum nō ministrat,
 sed ministratur. Ne autem meam interpretationem esse putes, cum
 dico fundamentum non significare hic fundamentum ministeriale,
 ut tu falso putas, sed doctrinam Apostolorum, quæ erat doctrina
 Christi ab apostolis percepta, audi Theophylactum; sic enim ait,
 ἀλλότριον θεμέλιον τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων φησὶ, id est, doctrinā
 Apostolorum alienum fundamentum vocat, nō quia alieni essent,
 inquit, neq; quia prædicarent alia, sed quia alia ratio, & modus a-
 postolis erat prædicandi Euangelium, alia Paulo, cuius merces e-
 rat, ut ipse in Epist. priorē ad Cor. c. 9. ait, ut Euangelium præ-
 dicans sine sumptu poneret; quia hoc ei expediebat, quod alij apo-
 stoli non faciebant. Qui fit ergo, inquis, ut obliuiscatur se su-
 per Petri ministeriale fundamentum ædificasse? dixi an-
 tea, neq; Paulum, nec ullum Apostolum alium, neq; nos Ecclesiam

Quomodo
 Antonius
 mendacium
 suum affin-
 gere voluit
 scripturæ
 sanctæ.

Quid voce-
 tur alienum
 fundamen-
 tum in epist.
 ad Rom.

Quid sit ædificatā esse Ecclesiā super fundamentū ministeriale Petri, & quorsum spectet huiusmodi ædificatio.

Quomodo prophetauit Antonius non intelligens quid diceret.

De quo fundamento Ecclesiā necesse erat ut Christus Apostolos doceret, de se, an de alio?

Vnde ortus schismatū & hæresum, auctore Cypriano.

ædificare super Petrum, sed super Christum: super Petri autem ministeriale fundamentum ædificasse Christum Ecclesiam suam, quod nihil aliud est, quàm præfecisse corpori suo mystico, quod est Ecclesia, & regno suo spiritali Petrum, præfecisse, inquam, unitati fidei, & Ecclesiæ unū caput, ut per omnes omnium Ecclesiarū episcopos Catholicos, ad unam beati Petri sedem uniuersalis Ecclesiæ cura conflueret, & nihil usquam à suo capite disideret, sic ut Iulius primus ad Orientales episcopos scripsit. Rursus, quod ait, Paulum, cum dixit Corinthios esse Dei ædificationē, exposuisse, quod dixit Christus se Ecclesiam ædificaturum, prophetasti non intelligens, quid diceret; Christus enim dixit ædificaturum se Ecclesiam non super se, aut super fidem, & doctrinam, quam ipse tradebat; quis enim hoc dubitabat? omnes Apostoli erant iam certi de illo unico, & singulari fundamento introductum, id est, virtutis propriæ diuinæ, quod ore Petri testati sunt; cum Petrus tanquā os omnium, qui erat futurus eorum caput secundum Christi promissionem, illam admirabilem fidei confessionem edidit. Quid igitur opus erat dicere illis, super me, qui omnia possum, qui filius Dei uiui sum, ædificabo Ecclesiam meam? id est, ego ero Ecclesiæ meæ caput. an sine illo capite Ecclesia stare poterat? nō hoc erat, quod illos docuit tūc; neq; de quo eos certos fecit, neq; quod illis promisit, quod nec opus erat, sed de eo Apostolo, qui post Christi in celos ascensum futurus esset Ecclesiæ eorum caput, & unitati illius fidei, quam confessi erant, præficiendus, ut id ipsum dicerent omnes, & non essent schismata, & hæreses. Hoc enim, inquit beatus Cyprianus sanctissimus, & eruditiss. in libro de unitate Ecclesiæ, eo fit, fratres charissimi. dum ad veritatis originē non reditur, neq; caput q̄ritur, neq; magistri celestis doctrina seruatur. Quæ si quis consideret, & examinet, tractatu longo atq; argumētis opus nō est. Probatio est ad fidē facilis cōpendio veritatis, loquitur dominus ad Petrū, ego tibi dico, inquit, quia tu es Petr⁹, & super istā petrā ædificabo Ecclesiā meā, & tibi dabo clauēs regni cælorū, & idē post resurrectionē suā dicit, pasce oues meas; & quamuis Apostolis omnibus post resurrectionē suam parem potestatem tribuat, & dicat, sicut misit me pater,

& ego

Et ego mitto vos, accipite spiritum S. si cui remiseritis peccata, remittuntur illi; si cui tenueritis, tenebuntur; tamen ut unitatem manifestaret, unitatis eiusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique & ceteri apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti & honoris, & potestatis, sed exordium ab unitate proficiscitur, ut Ecclesia una monstraretur. Haecenus Cyprianus, cuius spiritui qui in eo haec locutus est, & scripsit haec, omnes phalanges Protestantium resistere non possunt: hunc solum nunc tibi oppono, quia hunc vos non intelligentes, veritati opponere soletis; de quo plura loco suo, cum tibi de eo respondebimus. Nunc satis sit, ut intelligas, Protestantes, quorum confessionem defendis, non pertinere ad unam Ecclesiam, quā diu ab uno disuncti, & distracti estis; id est, à Petro, quē dominus auctoritate sua disposuit, ut exordiū, et origo unitatis Ecclesiae ab eo inciperet. Ut igitur redeam ad id, quod dixisti, cū ait Paulus, Corinthios esse dei aedificationē; exposuit quidē quod Christus dixit, aedificaturū se, Ecclesiam scilicet, super unū, qui esset exordiū, & origo unitatis Ecclesiae, alioqui Ecclesia nō esset una, ut ita qui super hoc exordiū, & fundamentū unitatis à Christo sub se positum, non sint aedificati, non sint, nec esse possint aedificatio dei; donec redeant, unde auulsi, & abstracti sunt ab illo homicida & primogenito Satanae Luthero. Ex quibus, inquis, omnib⁹ efficitur, Petrū nō posse dici fundamentū ministeriale Ecclesiae. Illa ex quibus hoc effici dicis, docui ita partim falsa esse, partim vera, sed q̄ te convincit falsū concludere. Refelle illa, si potes, & audes, quo magis insipientia tua omnib⁹ patefiat. Videamus q̄ sequuntur in libro tuo omnī nugārū eueritculo. Sed cur diutius (inquis) de hac re disputo? expēdamus ipsū ministerij vocabulū, & facile patebit rō φεῶδος Turrianicę propositionis. Pudeat te mendaciū latine dicere, ne oēs intelligerent, si ego rursus mendaciū tuū redarguerē. Turrianica propositio est, Petrū esse positū à Christo fundamentū ministeriale aedificatiōis Ecclesiae, hoc tu falsū esse probas: quia natura, (inquis) nō patitur, ut idē sit minister aedificatiōis, & fundamentū; ne opus cū opifice cōfundatur; at Petr⁹ fuit

Quomodo dominus auctoritate sua disposuit, ut origo unitatis ecclesiae ab uno Petro inciperet. igitur originē unitatis nō tenent, qui ab eo recesserunt.

Qui sint aedificatio dei scilicet, qui super fundamentū unitatis Ecclesiae, p̄ est Petrus, aedificati sunt secundum Evangelium, ut qui nō sint sic aedificati, nec aedificatio dei sint. Paulo interprete, & auctore.

„ fuit vnus ex architectis Ecclesiæ catholicæ, non potest i.
 „ gitor esse ipsius fundamētum ea ratione, qua fuit archi-
 „ tectus, id est, minister: vnde confectarium est, ipsum nō
 „ posse dici ministeriale fundamentum Ecclesiæ vniuersæ;
 „ quia fundamentum, & fundator, opus, & artifex non
 „ possunt de vno eodemque dici, nisi forte isti transubstā-
 „ tiatores noua quadam μεταμορφώσει architectum domus
 „ in ipsius ædificij fundamentum conuertant. Nec hic intel-
 „ ligis, quod loqueris, & de quo affirmas. Esse enim Petrum funda-
 „ mentum ædificationis Ecclesiæ, esse ministrum Christi, super
 „ cuius ministerium ædificat Christus Ecclesiam suam. Quid enim
 „ esse (inquit) Apollo, quid Paulus? addamus nos, quid verò Pe-
 „ trus? ministri eius, cui credidistis, & vnicuiq; sicut Dominus dedit.
 „ Cum igitur Petrus secundum charisma ei datum sic sit minister
 „ Christi in ædificatione Ecclesiæ, vt super eum Ecclesiam ædificaue-
 „ rit, sitq; hac ratione eius fundamentum, sequitur, vt minister æ-
 „ dificationis, & fundamentum ministeriale ædificationis idem sint,
 „ sicut tunica, & vestimentum; quæ idem sunt subiecto, & ratione, vt
 „ tuus Arist. libro 3. Physicorum tradit. Tu verò cum dicis, neq;
 „ enim natura patitur, vt idem sit minister ædificationis,
 „ & fundamentum, ne opus cum opifice confundatur, &
 „ fundamentum & fundator, opus & artifex non possunt
 „ de vno eodemque dici, putas à nobis coniungi, quæ sunt sepa-
 „ randa; & separari, quæ sunt iungenda. sed erras; fundator enim
 „ hic Christus esse, non Petrus; vt tu falso putas, & huiusmodi fun-
 „ damentum ministeriale Petrus esse, non Christus. Hæc non pos-
 „ sunt de vno eodemq; dici; neq; nos de vno, eodemq; dicimus. Chri-
 „ stus enim esse fundator Ecclesiæ suæ super Petrum fundamentum
 „ eius, hæc duo separanda sunt, fundator & fundamentum. Illa verò,
 „ minister ædificationis Ecclesiæ, & fundamentum ministeriale æ-
 „ dificationis Ecclesiæ, dixi iam idem esse re, & ratione, sicut indu-
 „ mentum & tunica: quæ non sunt separanda, sed iungenda in vñ.
 „ Petrus autem fuit quidem vnus ex architectis Ecclesiæ, vt dicis,
 „ sed nō architectabatur Ecclesias super se fundamentū Ecclesiæ, sed
 „ super

Quomodo
 minister æ-
 dificationis
 Ecclesiæ, &
 fundamen-
 tum mini-
 steriale ædi-
 ficationis
 Ecclesiæ, i-
 dem sunt
 subiecto, &
 ratione.

super Christum non enim se fundamentum prædicationis posuit, sed Christum, sicut Paulus de se ait. Ipsum verò Petrum non homo, sed Christus Iesus fundamentū Ecclesiæ suæ posuit, ut sæpe explicatum est. Sed tu omnia confundis, omnia turbas, & mīscēs, dū nō intelligis neq; quæ loqueris, neq; de quibus affirmas; quod sēpius mē mibi in te usurpandū est, quia frequētissime vnum ex illis, quos Apostolus his verbis notavit, te esse profiteris. Transis deinde ad alia, Sed iā, inquis, audiamus, quā felicitē in hoc Matthæi loco Turrianus versetur: ædificabo, inquit, id est, perpetuo ædificabo secundum idioma scripturæ. Primum hoc erat apertius declarandū. Nec enim perpetuò ædificanda est Ecclesia, cuius absolutissimum fastigium aliquando expectamus. Sed si hoc refert ad Ecclesiam pergrinantem in terris, (vti necesse est) sequetur profecto Ecclesiam non ædificari super Petrum tāquam ministeriale fundamentum, quia cum Petrus non potuerit esse perpetuo in terris, eius quoque ministerium non potuit esse perpetuum: at Christus dixit ædificabo, id est, exponente Turriano, semper ædificabo Ecclesiam super hanc Petram. Quo fit, ut hæc petra Petrus esse non possit. Fiat ita, ut vis; videamus, quā felicitē in hoc Matthæi loco Turrianus versetur; & quā rursus infelicitē, & misere Antonius Sadeel. Scripsi libro priore contra Capita lypsicæ disputationis Andree Freyhubij commilitonis tui p. 13. significare in hoc Matthæi loco verbum illud ædificabo perpetuitatem secundum idioma scripturæ sanctæ; semper enim & perpetuo (scilicet vsq; ad consummationem sæculi) Ecclesiam suam Deus super hoc fundamentum Apostolicæ petreæ ædificabit; nam in Christo ipso summo angulari lapide per ministeriū huius petreæ omnis ædificatio cōstructa crescit, & augmentum corporis facit. Sic Dominus Iesus secundum humanitatem suam vsq; ad consummationem sæculi regnat in terris (scilicet regnum spirituale) in vicario suo, super quem Ecclesiam suā ædificaturū esse promisit. Deinde dixi de hoc regno à Christo ex semine David de celo in terris per Pōtificē regnando, & à terra

Quomodo
Antonius
omnia con-
fundit, &
mīscet, quia
non intelli-
git, quæ lo-
quiūtur, ut
plane de-
monstratur.

Quæ ex li-
bro meo, cui
Antonius
respondet,
dissimula-
rit, & nihil
responde-
rit

R

in cæ-

in calum in sempiternum transferendo, dixisse angelum virgini, & dabit illi dominus Deus sedem David patris eius; & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Si quidem de hoc ipso regno David, quod Deus filio suo dedit in terris de calo, scilicet in vicario suo super quem Ecclesiam suam ædificauit, regnandum, similiter dixit scriptura, & firmabo regnum eius, & stabilitatem thronum eius usque in sempiternum; & rursus, domus serui tui David erit stabilita coram domino. Deinde adiunxi, interroga- mus ergo Andream doctorem Theologum, quodnam regnum Da- uid firmavit Christus hactenus, & usque ad consummationem sæculi firmaturus esset? aut quam domum David, sicut promisit, in terra ædificauit? nihil tu hic pro Andrea respondisti; quid postea respon- deas, loco suo videbimus, quod hic dixi de verbo futuri temporis ædificabo, cum illis firmabo, & stabilitatem in promissione regni fa- cta David collato, quia non inuenisti quomodo aliter eluderes, co- natus es ridicule redarguere me, id esset, ex ijs quæ supst, me con- uincere: & ad ἀντίπαυ compellere. Sed videamus de argumenta- tione tua, Sic enim ait, Sed si hoc (scilicet perpetuo ædifica- bo) ad Ecclesiam peregrinantem in terris refert, (vti ne- cessè est) sequitur profecto Ecclesiā non ædificari super Petrum tanquam ministeriale fundamentum; quia cum Petrus non potuerit esse perpetuo in terris, eius quoque ministerium non potuit esse perpetuum: at Christus di- xit, ædificabo id est, exponente Turriano, semper ædifi- cabo Ecclesiam super hanc petram, ergo hæc petra Petrus esse non potest. Ad hoc argumentū quid respondeam, Antonius dicit, respondit, inquit, (me dicit) non per se quidem esse Petrum perpetuo in terris, sed in successore suo, videlicet Romano Ponti- fice. Gratulor tibi Antoni, quod non ignoras, successores, & eū, cui succedunt, vnum dici; vnum siquidem dicuntur, quorum ratio, quæ substantiam explicat, eadem est, vt tuus Arist. lib. 5. prima Philo- sophiæ tradit, & idem paulo post, quæcūq; non differunt inter se, quatenus non differunt, vnum esse inter se docet. Pontifices autem nec vt homines, nec vt pontifices à Petro, nec inter se differunt:

Quomodo
Antonius
videatur nō
ignorare,
successores,
& eum cui
succedunt,
vnum esse
secundum
Philosophi-
am.

vna

una enim & eadem ratio Charismatis Pontificalis est. esse enim maiorem, aut minorem sanctitate, non facit quin unum sint, ipso etiam tuo Aristotele auctore, Sic enim inquit, & quod auctum est, & minuitur, unum est, quia ratio est una: ut in planis una speciei ratio; sic enim triangulus maior, & minor, si sunt unius speciei, unum dicuntur. hæc igitur cum non ignorares, vidisti necesse esse tibi, negare successores Petri. Sed videamus quam rationem ad negandum attulisti, quia, inquis, de successore Petri ne verbum quidem in loco Matthæi. Idcirco, ais, non argumentari me ex loco Matthæi, ubi nulla de successore mentio. Sed rursus videamus, quomodo probas, ne verbum quidem hic de successore Petri, quia Christus, inquis, Petrum nominatim compellans, ego tibi dico, tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Sic probas nihil dictum esse in loco Matthæi de ædificanda Ecclesia super successorem Petri, quia Petrus tantum nominatus est, cum dixit dominus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Sumis ergo ad probandum nullos esse Petri successores in ædificatione Ecclesiæ promissa, quod Christus super Petrum tantum, sine ulla de successore mentione se ædificaturum promiserit. Hoc ipsum testatur anacephaleosis in extrema pagina libelli tui; sic enim ais, Petrum verò (scilicet demonstravimus) nullum ius in reliquos Apostolos habuisse, nullumque in Ecclesia Catholica principatum. Deinde adiungis, & si habuisset, ad successorem transmittere non potuisset. Vtrumque igitur sumis ad argumentandum, & ædificatam esse Ecclesiam super Petrum tantum, & Petrum habuisse principatum in Ecclesia. antea etiam sumpsisti Ecclesiam non esse super Petrum ædificatam, neque Petrum habuisse principatum in Ecclesia. Itaque sicut qui se exercet, quasi in utraque partem contradictionis differis, non quod verum putes esse & non esse, sed tanquam alter Heraclitus, non putas, dicis tamen idem esse & non esse, sic enim Aristoteles illum excusat, non enim, inquit, necesse est, quæ quispiam dicit, ea ita esse eum existimare. Utinam istæ tuæ Antoni in utramque partem disputationes id agerent, quod de suis summus Orator libro 4. Academicarum questionum eo spectasse dixit, ut dicendo, & audiendo eliceret, & tanquam exprimeret aliquid quod verum esset: illud

Qua ratione neget Antonius successores Petri.

Quomodo probet Antonius nihil dictum esse in loco Matthæi de ædificanda Ecclesia super successorem Petri.

Quomodo Antonius more eorum, qui se exercent, in utramque partem contradictionis disputet.

De usu disputandi in utramque partem.

R 2 illud

illud enim quod sequitur, aut ad id quā proxime accedere, inter nos nō habet locum, qui diuinas literas, & earum magistros sanctos Apostolos à Christo institutos, & eruditos, qui ipsam veritatem loquuntur, & tradunt, sequimur. Non enim quærimus probabilia, sed necessaria. Redeamus igitur ad id, quod dicis, ne verbum quidem esse in loco Matthæi proposito de successore, de quo sic An-

Quid respō-
deatur An-
tonio obij-
ciēti ne ver-
bum quidē
esse in loco
Matthæi de
successore
Petri.

tonio respondemus: nihil referre, vtrum verbum successoris ibi sit, an aliud verbum, in quo vis successoris insit: non enim de verbo agitur, sed de re: nec Euangelium in verbis, sed in sensu consistit: vt recte Hier. contra Luciferianos scribens dixit. age ergo, si ædificatam esse Ecclesiam super Petrum, quod tu sumis ad disputandum, à prouidentia diuina profectum esse, quod ipse, ne impius et sine deo in hoc mundo habearis, & numereris scio, non negabis, quo-

Quomodo
alienū sit à
diuina pro-
uidentia, &
eā dedecēs,
vt super Pe-
trum tantū
dum vixit,
Ecclesiā ædi-
ficatam esse
voluerit
Christus.

modo annis vitæ Petri, illius ædificationis prouidentia terminanda erat? an sæculo Petri tantum, & Ecclesiæ eius consultum esse docuisset? quod si hoc ab ipsa dei prouidentia, & bonitate alienum esse, cur nostris sæculis, & Ecclesiæ Catholice inuides? cur hoc ei denegas? deinde, cum Ecclesiæ, quam super Petrum, quem nominatim appellauit, ædificaturum se promissit, quod tu à me, ad argumentandum contra successorem Petri sumpsisti, vna magna domus sit, Ecclesia enim esse domus Dei, sicut Apostolus ait, si ad prouidentiam Christi pertinuit, vt Ecclesijs particularibus particulares pastores tanquā patres familias præesset, similis enim esse gubernatio Ecclesiæ, domesticæ gubernationi, quod satis admonuit Apostolus, cum ad Tim. scripsit, vt, qui esset Ecclesiæ præficiendus, esset domui suæ bene præpositus, filios habēs (nō dixit generās, vt beatus Hier. obseruauit) subditos cū omni castitate. Deinde subiungit, si quis aut domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ dei diligentia habebit? si hoc, inquā, in particularib⁹ dei domibus ad diuinam prouidentiam pertinuit, quis nō intelligat, nisi mēte funditus careat, pertinuisse etiam, immo magis, ad eandem prouidentiam, magnæ domui, quæ est Ecclesia Catholica, vnum magnum patrem familias præficere, qui esset fundamentum vniuersale ipsius magnæ domus, sicut est pater familias fundamentum, ac firmamentum

quod-

quoddam domus suae? quare cum promisit dominus, nominatim com-
pellans Petrum, quod tu sumpsisti, edificaturum se super hanc
petram Ecclesiam, quæ est magna domus dei, simul promisit
edificare se Ecclesiam super successorem Petri primi patris fami-
lias in domo sua, quæ est Ecclesia. Præterea, si Ecclesia Catholi-
ca est illud regnum David perpetuum, quod Christus promisit
ei in terra, quod idem Christus respondit Pilato, non esse de hoc
mundo, erat enim spirituale, ac proinde celeste; optimum autem,
& excellentissimum genus regni est, in quo regnū, ut tuus Arist.
ait, administrationis domesticæ ordinem æmulatur, quod quintum
genus posuit, quod $\pi\alpha\mu\beta\alpha\sigma\iota\delta\epsilon\iota\alpha\nu$ vocat, id est, plenum regnum: cō-
sequens necessario est, ut Ecclesia id genus regni sit, cui vnus, tã-
quam pater familias domui suæ, sic Ecclesiæ, quæ est domus dei,
præsit. Nam, ut domestica gubernatio, ait Arist. libro 3. de re-
pub. regnum quoddam est, sic regnum est domesticæ ciuitatis, & gē-
tis vnus, aut plurium administratio. Non igitur debuit Christus
secundum rationem suæ providentiæ, super hanc petram, Pe-
trum nominatim appellans, Ecclesiam suam edificare, quin su-
per successores edificaret. Nō enim aliter sine successione vicariæ
ordinationis pontificum Romanorum providentia illa diuina do-
mui eius necessaria, continuari poterat. Ex his efficitur, cum dixit
Christus tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam
meam, in illa petra successores Petri cōprehendisse. ut iam non sit
verbum successoris requirendum, vbi res eius est. Satis hætenus
responsum sit ad eam rationem, quam dixisti, cur successores Pe-
tri non sunt; quia ne verbum quidem in loco Matthæi de successo-
re Petri esset, satis inquam, non enim est tempus dicendi omnia.
Altera ratio tua erat postulatio tabularum. Cū enim, inquis,
se gerant pro hærede, (si titulum spectes) cedo tabulas,
quo quidem postulato nullum aliud æquius esse possit.
Ecquid enim potius in vniuersa fidei doctrina planis, ex-
pressis, & dilucidis verbis explicandum fuit, q̃ hoc dogma
de Petri successore? non legisti bone Antoni, quod beatus Pe-
trus de Epistolis Pauli, & de cæteris scripturis scripsit in Epist.

Quomodo
cum promi-
sit Christus
edificaturū
se Ecclesiā
super Petrū,
simul ratio-
ne providē-
tiæ suæ diui-
næ promisit
edificaturū
se Ecclesiā
suam super
successorē
Petri.

Quomodo
sine successi-
one vicariæ
ordinatio-
nis pontifi-
cum loco
Petri nō po-
terat diuina
illa Christi
de domo
sua providē-
tia cōtinua-
ri.

Quomodo
in loco Mat-
thæi non est
requirendū
verbum suc-
cessoris, vbi
res eius est.

sua posteriore in extrema pagina; sic enim ait, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti, & instabiles depravant, sicut & cæteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. Percontor à te, quare illa duosvōta, id est, difficilia intellectu, non fuerunt in epistolis Pauli, & alia item duosvōta in cæteris scripturis, ita planis, expressis & dilucidis verbis explicata, ut quivis ea facile, & recte intelligere posset: aut quæ alia via, & ratio est, facile, & recte intelligendi, quæ in scripturis de dogmatibus obscure scripta sunt, quàm traditio Ecclesiæ Catholicæ à sanctis Apostolis relicta? audi quid Irenæus libro 3. contra hæreses de recta intelligentia scripturarum scribat c. 4. non oportet, inquit, adhuc querere apud alios veritatem, quam facile est ab Ecclesiâ sumere; cum apostoli quasi in depositarium diues plenissime ea contulerint omnia, quæ sint veritatis, uti omnis quicumque velit,umat ex eo potum vitæ. hæc est enim vitæ introitus, omnes autem reliqui fures sunt, & latrones, propter quod oportet deuitare quidem illos; quæ autem sunt Ecclesiæ, cum magna diligentia diligere, & apprehendere veritatis traditionem. Quid enim & si quæ de aliqua quæstione disceptatio esset? nõne oporteret in antiquissimas recurrere Ecclesias, in quibus apostoli conuersati sunt, & ab eis de præsentis quæstione sumere, quod certum, & liquidum est? Quid autem? si nec apostoli quidem scripturas reliquissent nobis? nonne oportebat ordinem sequi traditionis, quæ tradiderunt ijs, quibus committebant Ecclesias? Irenæus dicit, si nullas scripturas apostoli reliquissent, in quæstionibus de dogmatibus ad traditionem apostolicam prædicationis in Ecclesiâ Catholica conseruatam adeundum esse, & Antonius Sadeel doctor & vniuersitatis, ut Greg. Naz. vocat, postulat, ut hoc dogma de successore Petri nõ obscure, sed planis, expressis, ac dilucidis verbis explicatum sit? Idem Irenæus ait capite proximo superiore huiusmodi traditionem de fide, & dogmatibus fidei ab ijs, qui ab apostolis instituti sunt Episcopi in Ecclesijs, & à successoribus eorū, petendam esse. Deinde ait, sed quia valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ, & antiquissimæ, & omnibus cognitæ à gloriosissimis duobus apostolis Petro & Paul

lo fun-

I o fundata, et cōstituta Ecclesie eā, quā habet ab Apostolis traditio
 nē & annūciatā hominibus fidē per successionē episcoporū perue-
 nientē v/ q. ad nos indicantes confundimus omnes eos, qui quoquo-
 modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per
 cecitatem, & malam sententiā prāter quā oportet, colligūt. Ad
 hanc enim Ecclesiam propter potentiorē principalitatem necesse
 est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est eos, qui sunt vndiq. fide-
 les, in qua semper ab ijs, qui sunt vndiq., conseruata est ea, quæ
 est ab Apostolis traditio. Haften⁹ Irenæus. Si igitur in dogmate
 de successore Petri verbum planū, expressū, & dilucidū requiris, vnde in dō-
gmate, de
successore
 habes verbū traditionis planū, expressū, & dilucidū, tū in Ecclesia Petri verbū
planum, ex-
pressum, di-
lucidum,
quod Anto-
us requirit,
petendū sit
auctore Ire-
næo.
 Romana per prædicationē Petri & Pauli fundata, & instituta,
 tū in omnib⁹ vbiq. gentiū Ecclesijs Catholicis, quæ Romanæ Eccle-
 siæ propter hanc traditionē de successore Petri adherent. Huius-
 modi verbum traditionis quia est ἀπόστολος ὡς ἡμεῖς, ut Dionys.
 Areop. in Ecclesiastica Hier. c. 1. ait, id est, minus materiale,
 quā scriptura, nō potest corrūpi, & deprauari, ut quidē potest &
 solet scriptura ab ijs deprauari, qui traditionē Apostolicā prædi- Quomodo
traditio dis-
cilius cor-
rumpi & de-
prauari pos-
sit, quam
scriptura.
 cationis obseruare, & tenere nolūt. Hanc verò traditionē non po-
tes tu Antoni præterire, si Paulū audire vis, cum ait in Epist. ad
 Thess. 2. state, & tenete traditiones, quas didicistis, siue per ser-
 monem, siue per Epistolam nostrā. State, inquit, & tenete traditi-
 ones: qui enim non stāt, id est, nō permanēt in ijs, quæ ab initio au-
 dierunt, sicut beatus Ioannes in Epist. 1. c. 2. ait, hi sunt qui non
 tenēt traditiones, & quia eas non tenēt, sit, ut scripturas deprauēt Quod verbū
sit in scrip-
tura de suc-
cessore Petri
et si non ex-
pressum, &
dilucidū, ita
tamen ne-
cessario in-
telligendū,
ut si expres-
sum esset.
 tanquā indocti, & instabiles, ad suam ipsorū perditionem. Sin autē
 verbū scripturæ de hoc dogmate successoris Petri postulas, & tra-
 ditioni tanquā indoctus, & instabilis non acquiescis, habes verbū
scriptū, licet non ita planum, expressum, & dilucidū, ut quæris: ne-
 cessario tamē ita intelligendū, ut si expressū esset verbū successo-
 ris. Hoc autē verbū est Petra, de qua Domin⁹ cū dixisset, & ego di-
 citi, quod tu es petr⁹, subiungit statim & super hanc petra aedi-
 ficabo Ecclesiā meā. Cū enim petra firmitudinē in hoc edificio dom⁹
 Dei significet, & Petrus, qui erat hęc petra, morte permanere nō
 posset.

Si cauille-
tur Antonis
illud super
hanc petrā
ædificabo
Ecclesiam
meam, diffi-
cile esse ad
intelligen-
dum de suc-
cessore, quo
modo illi
occurrēdū
sit, & quo-
modo reuin-
gatur.

Quomodo
exemplo suc-
cessionis ad-
ulterinæ
suorum mi-
nistros
conuincun-
tur pro te.

posset; consequens erat, ut plures alij succederent, qui essent specie
hæc eadem petra, si domus dei sic ædificata, id est, super hanc pe-
tram, permansura erat. An expectabas, ut diceret, super hanc pe-
tram, & super omnes petras, quæ huic succedent? si hoc verbum pe-
tra difficile est tibi ad accipiendum de successore, habes testimo-
nium Petri, multa esse in scripturis difficilia ad intelligendum; au-
di testimonium omnium Ecclesiarum cuncti orbis, quæ sicut ab ini-
tio audierunt, sic verbum petre hodie accipiunt, & ideo Pontifici
Romano tanquam petre Ecclesiæ adhærēt, & ab ea in fide firmā-
tur. Si Paulum audis, cum dicit de summo sacerdote veteris legis
in epistola ad Hebræos, & alij quidem plures facti sunt Sacerdotes,
idcirco quod morte prohiberentur permanere, cur non similiter di-
ces, in nouo testamento plures alios præter Petrum factos esse sum-
mos sacerdotes, id est, petras Ecclesiæ, quia morte prohiberentur
permanere? respondebis fortassis illud, quod sequitur, hic autem,
eo quod manet in æternum, sempiternum habet sacerdotium. At
si hic satis est, nec opus est alio, quomodo putatis habere vos sacer-
dotes à Luthero ordinatos, & illum contēditis ordinare potuisse,
quibus non opus sit? quod si illos ad ædificationem Ecclesiæ datos
esse creditis, & non existimatis quicquam detrabere de illo sacer-
dote, qui manet in æternum, & sempiternum habet sacerdotium,
quamuis verbum planum, expressum, & dilucidum proferre non
poteatis de eorum successionem, ut alijs mortuis, alij ordinentur, qui
succedant, alioqui sacerdotium in Ecclesia extingueretur, essetque
populus Christianus sicut populus Iudæorum, aut Gentilium; nec
enim magis nos, quam illi, Christū sacerdotem sempiternū habere-
mus, nisi sacerdotes in Ecclesia haberemus, per quos ad illū, qui ac-
cedentes per se ipsum ad deum in perpetuum saluare potest, ac-
cedimus. Si illorum, inquam, sacerdotum, quos vos existimatis
habere, successionem necessariam esse creditis, quamuis verbum,
quale à nobis requiritis, non possitis ostendere, quare idem non
conceditis in successionem eius, qui sacerdotij in Ecclesia exordium
fuit? ut quamuis verbum planum, expressum, & dilucidum de suc-
cessore eius non sit, tamē quasi expressum esset, sic accipiat, quod
dixit

dixit, & super hanc petram, id est, super hanc petram, & successores omnes Petri, quorum quia una ratio est, unum sunt cum Petro, ut antea dixi. Si à te quæram Antoni, ubi de sacerdotibus, & eorum in Ecclesia successione in scriptura nova scriptum sit, credo te respondurum esse in Epist. ad Cor. priore, cum ait, & quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo prophetas, tertio doctores, &c. et in Epist. ad Eph. ipse dedit, quosdam quidem Apostolos, quosdam autem prophetas, alios autem Evangelistas, alios autem pastores, & doctores: at hic non dixit, posuit doctores, & successores eorum; doctores enim verbi sunt presbyteri. Ceterum, quia dixit, posuit in Ecclesia, & dedit Ecclesie, quādiu Ecclesia futura est, tandiu successionem ordinis presbyterorum futuram esse vos nobiscum affirmatis: ad eundem modum cum dixit dominus nominato Petro tantum, ædificaturum se Ecclesiam super hanc petram, simul dixit, quādiu futura esset Ecclesia, tam diu super hanc petram, & super successores huius petre ædificandā esse. Postremo, ut cætera omittam, non enim omnia dicenda sunt, illud, quod dominus ad promissionē Ecclesie super hanc petram ædificandæ adiunxit, quod portæ inferi non præualebunt aduersus eam, satis dilucide ijs, qui non sunt cæci, declarat, successores Petri in hac petra contineri, si quidem nulli imperatores Romani ex ijs, qui Ecclesiam persecuti sunt, & tam multos pontifices interfecerunt, nulli tyranni, nulli hæretici cathedram Petri in successoribus delere potuerunt. Sicut autem duodecim Apostoli dicti sunt in Apocalypsi Ioannis XII. portæ, quia qui per verbum eorum credebant, in vitam, & salutem intrabant, sic hæresiarchæ portæ inferi sunt, qui nunquam hanc petram frangere potuerunt, & si id in primis conati sunt. Quis ignorat, quantos impetus in hanc petram Martinus Lutherus fecerit? quanta petulantia, & procacitate conuiciorum linguas multorum principum, & populorum nobilissimæ Germaniæ in pontificē in hac petra sedentē armanerit? quid autem profecerit, vos ipsi testes esse potestis. Quid, inquam, profecit

stantes in causa successionis pontificū loco Petri.

Quomodo sicut Protestantes concedunt perpetuitatem successionis doctorū verbi Dei, quos Apostoli testatur in epist. ad Cor. & Eph. posuit esse in Ecclesia in ædificationem corporis Christi, sic coguntur concedere perpetuitatē successionis pontificum loco Petri, quē Christus posuit petram in Ecclesia.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quomodo satis dilucide ijs, qui non sunt oculis mentis capti, declarat, illud, quod in loco Matthæi adiunctum est, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, contineri in illa petra, super quam ædificata est Ecclesia, successores Petri pontifices Romanos.

Quæ sint portæ inferi, quas hic Euangelium dicit, ex quibus fuit una insignis porta inferi Lutherus, qui vitrum præualuerit aduersus Ecclesiam Romanam, testes esse possunt ipse Protestantes.

Quàm mul-
tiplicium
hæresum, &
sectarū femi-
narium ex-
titerit Mar-
tinus Luthe-
rus.

Prophetia
Nicolai
Amsdorfij
de Euange-
lio Lutheri,
& eius pro-
gressu.

cit aliud, quàm quòd tot hæresum, & tam multiplicū sectarum se-
minarium extitit, vt non sit facile eas enumerare, & distinguere,
nisi ijs, qui antea ex Martini Schola fuerāt, vt Fredericus Staphy-
lus, & Theobaldus Thamerus, qui postea ad fidem Catholicam re-
uersi Lutheri Genealogiam, id est, successiones inter se pugnan-
tes descripserunt. de Euangelio autem Lutheri nihil aliud modo
dicendum est, nisi impleri quotidie, quod vnus ex disciplina Lu-
theri, Nicolaus Amsdorfius prophetavit in libro, quem inscripsit
de publica confessione puræ doctrinæ Euangelij, & confutatione
præsentium Suermerorum, vel factiosorum: sic enim ait, res nihi-
lo sit melior, sed indies deterior, omnia nihil præ se ferunt aliud,
quàm Euangelium apud nos pessum iturum, & loco Euangelij non
nisi meros, eosdemque egregios errores, nos habituros, non qui-
dem aliam ob causam, quàm quòd humanæ rationis pruden-
tiæ, non autem ipsius veritatis studiosi sumus. Ha-

Ecce prophetia vestri Nicolai; et
de verbo successoris, quod
postulabas.

CAP.